

LEKCIJA 20

PLANIRAMO PUTOVANJE

Naš jezik

*Digital Learning Companion for Elementary Bosnian,
Croatian, and Serbian*

Project supervisor: *Aleksandar Bošković*

Curriculum Design and Learning Materials: *Milica Iličić*

Editor and Proofreader: Sandra Zlotrg

Graphic design: *Ivana Adamović, Ivana Radovanović*

Language Resource Center, Columbia University

1. Gramatika

The exact future tense

The second future tense in Bosnian/Croatian/Serbian is used to express events or actions that will happen at an exact point in the future, either simultaneously with another future action or before it. It is built by joining the present tense of the perfective *biti* and the L-participle. Both agree with the subject.

To specify the time or future precondition of the action expressed by the exact future tense, another verb is used in the first future tense along with the conjunctions *kad* (*when, once*), *čim*, (*as soon as*), *dok* (*while*) and *ako* (*if*).

Kad budem imala posao, ići ću u restorane. = *Once I have a job, I will go to restaurants.*

Čim budem imala posao, ići ću u restorane. = *As soon as I have a job, I will go to restaurants.*

Dok budem imala posao, ići ću u restorane. = *While (as long as) I have a job, I will go to restaurants.*

Ako budem imala posao, ići ću u restorane. = *If I have (end up having) a job, I will go to restaurants.*

When the exact future tense is used with imperfective verbs, it indicates that the first action or condition does not stop when its outcome begins. In the examples above, the person will only be going to restaurants when/while/if she has a job, but she will continue having the job at the same time as going to restaurants. The exact future tense is the only way to express two actions that will follow one another in the future, but continue to happen simultaneously.

When the exact future tense is used with perfective verbs, it indicates that the first action or condition has to finish in order for the next one to begin. In the examples below, the tickets are bought once and do not need to continue to be shopped for in order to go to the concert.

Kad budemo kupili karte, otići ćemo na koncert. = *Kad kupimo karte, otići ćemo na koncert.* = *Once we buy the tickets, we will go to the concert.*

Čim budemo kupili karte, otići ćemo na koncert. = *Čim kupimo karte, otići ćemo na koncert.* = *As soon as we buy the tickets, we will go to the concert.*

Ako budemo kupili karte, otići ćemo na koncert. = *Ako kupimo karte, otići ćemo na koncert.* = *If we buy the tickets, we will go to the concert.*

The use of perfective verbs in the present tense with the conjunctions *kad*, *čim*, and *ako* followed by the future tense expresses an identical meaning. For that reason, the exact future tense is possible, but not necessary for expressing outcomes or consequences of future completed actions.

Negative forms of future exact are created by placing the negative particle *ne* immediately before *budem*, *budeš*, *bude*, *budemo*, *budete*, *budu*:

Ako ne budeš dobar, nećeš dobiti sladoled. = *If you are not good, you will not get an ice cream.*

1. Vježbamo/Vježbamo The exact future

Model: Pjevat ću/pevaću ako _____. (slušati muziku/glazbu)
 Pjevat ću/pevaću ako budem slušao/slušala muziku/glazbu.

1. Ako Goran i Josip _____ na posao, radit će/radiće. (otići)
2. Kad _____ moju sestru, recite joj da sam izašao iz kuće. (vidjeti/videti)
3. Ako _____, moći ćeš otići na rođendan. (uraditi domaću zadaću/
domaći zadatak)
4. Marko će razgovarati sa mamom dok _____ ručak. (jesti)
5. Čim _____ hotel, ići ćemo na more. (naći)
6. Kad joj _____ da sam se vidio/video s Marijom, bit će/biće veoma sretna/srećna. (kazati)
7. Kad _____ nov auto, kupit ću/kupiću ga. (željeti/želeti)
8. Doći ćemo kod njih u goste čim nas _____. (pozvati)
9. Ako _____ u kino/bioskop, gledat ćemo/gledaćemo onaj novi film. (ići)
10. Kad _____ na odmoru, plivat ću/plivaću u moru. (biti)

1. Pišemo The exact future

Compose three positive and three negative sentences about your future plans using the exact future.

Model: Kad budem doručkovao, otići ću na fakultet.
 Ako budem otišao na fakultet, neću biti kod kuće.

1. _____
  2. _____
  3. _____
-
1. _____
  2. _____
  3. _____

1. Čitamo A

Kuda/kamo ćemo na odmor?

Marijana: Baš sam umorna! Spava mi se, i svakog dana me boli glava.

Ognjen: I ja sam umoran. Moramo da odemo na odmor čim budemo bili slobodni.

Marijana: U pravu si. Otputujmo nekamo. Kada misliš da ćeš moći otići negdje na vikend?

Ognjen: Žao mi je, sada imam mnogo posla i neću moći da idem nikuda dok ne budem sve uradio.

Marijana: Radit ćeš i vikendom? Baš šteta!

Ognjen: Da, baš šteta. Ali, ako ti budeš imala vremena, možeš da otputuješ sa drugom ili drugaricom dok ja budem radio.

Marijana: To je bolja ideja. Mogu povesti Slavicu sa sobom. Ona je moja dobra frendica. Prije dva mjeseca smo željele otići na skijanje kad budemo imale više vremena, ali nismo.

Ognjen: To zvuči odlično – ja ionako ne volim planine i sneg. Idi sa Slavicom na skijanje, a ja ću pričati sa svojim menadžerom sledeće nedelje. Ako budem dobio slobodne dane, otići ću nekuda sa tobom.

Bojana: Ajša, imaš li planove za ovo leto?

Ajša: Još nemam, ali mislim da ću otići na neko novo mjesto čim budem mogla putovati. A ti?

Bojana: I ja ću ići na more. Naći ću neki dobar hotel sa malom plažom. Moj momak želi da ode u Crnu Goru, ali ja mislim da je u Hrvatskoj more lepše.

Ajša: U Hrvatskoj je ljepše, ali je skuplje. Ja ću ići tamo kad budem imala više novca, a ove godine ću otići na selo.

Bojana: Na selo? Misliš da ti neće biti dosadno? Šta ćeš raditi kad budeš bila tamo?

Ajša: Meni nikad nije dosadno na selu. Na selu je tiše i prijatnije nego u gradu ili na plaži. Dok budem bila tamo moći ću više šetati i duže spavati.

Bojana: Koga ćeš povesti sa sobom?

Ajša: Neću povesti nikoga – ići ću sama. Ponijet ću sa sobom mnogo knjiga i čitat ću dok se budem odmarala pored rijeke. Meni je najljepše kada sam sama.

1. Čitamo B

Tačan/točan odgovor

1. Ognjen će moći otići negdje/negde na vikend

- a) kad bude sve uradio
- b) dok bude sve uradio
- c) dok ne bude sve uradio

2. Marijana će putovati

- a) ako budeš imala vremena
- b) ako bude imala vremena
- c) dok Ognjen budem radio

3. Slavica i Marijana su željele/želele

- a) otići da skijati
- b) skijanje
- c) otići skijati

4. Ognjen ne želi

- a) da skijati
- b) da skijanje
- c) skijati

5. Ajša će otići na neko novo mjesto/mesto

- a) čim bude mogla putovati
- b) čim budem mogla putovati
- c) čim će mogla putovati

6. Bojana misli da je

- a) more ljepše/lepše u Hrvatskoj nego u Crnu Goru
- b) more ljepše/lepše u Hrvatskoj nego u Crnoj Gori
- c) more ljepše/lepše u Hrvatskoj od Crne Gore

7. Ajša će više šetati i duže spavati

- a) dok bude bila na selu
- b) dok sam bila na selu
- c) dok budem bila na selu

1. Čitamo C

Pitanja i odgovori

1. Zašto Ognjen neće ići na skijanje?
2. Šta/što Ognjen ne voli raditi?
3. Sa kim Ognjen želi otići na odmor?
4. Koga će Marijana povesti na skijanje?
5. Kuda/kamo Bojana želi otići?
6. Kada će Ajša otići u Hrvatsku?
7. Ko/tko se voli odmarati na selu?
8. Kome je najljepše/najlepše kad je sam?

Bitno!

Sa sobom

The reflexive pronoun *sebe* (*self*) is widely used in the instrumental case to indicate that someone is taking someone with them, or bringing a person along. As with other reflexive pronouns and possessives (i.e. *svoj*, *svoja*...), *sobom* is used when it refers to the object of the action.

*Moj brat ide sa **mnom**.* = My brother is going with me.
*Vodim brata sa **sobom**.* = I am taking my brother with me.
*Nosim torbu sa **sobom**.* = I am bringing my bag with me.

2. Pišemo

Šta/što ćeš raditi ako budeš otišao/otišla na odmor?

Write three sentences about activities you'd do if you travel to these locations, and who and what you would bring with you.

Ako budem otišao/otišla na more... _____

Sa sobom ću povesti... _____

Sa sobom ću ponijeti/poneti... _____

Ako budem otišao/otišla na planinu... _____

Sa sobom ću povesti... _____

Sa sobom ću ponijeti/poneti... _____

Ako budem otišao/otišla na selo... _____

Sa sobom ću povesti... _____

Sa sobom ću ponijeti/poneti... _____

Ako budem otišao/otišla u Sarajevo/Zagreb/Beograd... _____

_____ -

Sa sobom ću povesti... _____

Sa sobom ću ponijeti/poneti... _____

2. Gramatika

Instrumental of time

The instrumental case can be used with days of the week to express recurring actions or habits.

U utorak idem u restoran.

I am going to the restaurant on Tuesday.

Utorkom idem u restoran.

I go to the restaurant on Tuesdays.

2. Vježbamo/Vježbamo Instrumental of time

Model: **Svakog utorka** idem u kino/bioskop.
Utorkom idem u kino/bioskop.

U četvrtak često idem u kino/bioskop.
Četvrtkom često idem u kino/bioskop.

1. Svakog petka pijem kafu sa Marijom. _____
2. Svakog četvrtka idem na fudbal/nogomet. _____
3. U subotu uveče često idem na večeru u restoran. _____
4. U ponedjeljak/ponedeljak rijetko/retko idem u prodavnicu/trgovinu. _____
5. Svake nedjelje/nedelje gledam televiziju. _____
6. U srijedu/sredu rijetko/retko izlazim u barove. _____
7. U utorak se obično vozim autom na posao. _____

3. Pišemo Moj raspored

Write out your regular weekly schedule. Then, share it with the class.

Ponedjeljkom/ ponedeljkom obično...	Utorkom obično...	Srijedom/sredom obično...	Četvrtkom obično...	Petkom obično...	Subotom obično...	Nedjeljom/nedeljom obično...
--	-------------------	------------------------------	---------------------	------------------	-------------------	---------------------------------

3. Gramatika

Real and general conditions with *ako (if)*

The conjunction *ako (if)* are used to stipulate real conditions for a specific outcome. They can also express general conditions, rules, or common sense statements. These conditional clauses express something that is likely to happen; therefore, they mostly refer to future events and sometimes to present ones.

If-clause: Present tense or future exact

Main clause: Future tense, present tense or imperative

For real conditions and specific outcomes, one or both verbs need to be perfective.

Ako si čitao, naučio si.

If you were reading, you have learned it.

Ako si pročitao, naučio si.

If you read (finished reading), you have learned it.

If the outcome is in the future, the condition can be expressed using either the present or the exact future tense.

Ako čitaš, naučit ćeš/naučićeš.

If you are reading, you will learn.

Ako budeš čitao, naučit ćeš/naučićeš.

If you (spend time) reading, you will learn.

Ako budeš pročitao, naučit ćeš/naučićeš.

If you <finish> reading, you will learn.

For general conditions, both the condition and the outcome have to be imperfective.

Ako si čitao, učio si.

If you have been reading, you were learning.

Ako čitaš, učiš.

If you are reading, you are learning.

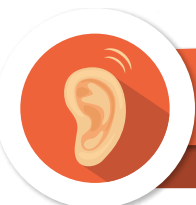
Ako budeš čitao, učit ćeš/učićeš.

If you read, you will be learning.

1. Slušamo A

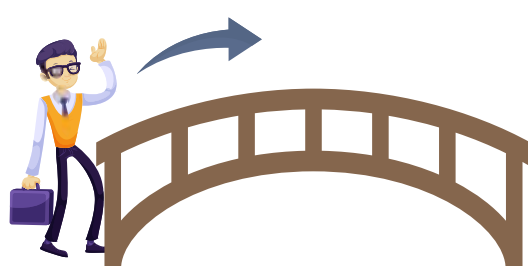
Vidiš li me?

krenuti ka/prema + dative

skrenuti lijevo/levo ili desno

preći ulicu ili most

sjesti/sesti na voz
ili autobus broj...sići sa autobusa na
stanici/postaji**Juraj:** Halo? Halo, Lamija?**Lamija:** Halo, Juraj. Jesi li blizu pozorišta? Ako ne _____
_____ na vrijeme, nećemo moći da uđemo.**Juraj:** Ne brini – kasnio sam, ali ću stići na vrijeme. Htio
sam ići autobusom, ali autobusa dugo nije bilo, pa
_____ na tramvaj.**Lamija:** Jesi li još u tramvaju? Alen i ja smo već ovdje. Ako
_____ nisi blizu, ne možemo te čekati.**Juraj:** Blizu sam, _____ s tramvaja i hodam prema
kazalištu.**Lamija:** Nemoj ići do pozorišta, ovdje je gužva i nećeš moći
da me nađeš. Bit će bolje ako budeš došao do one
velike crvene zgrade preko puta pozorišta. Ja ću
izaći i čekati te tamo _____ ne stigneš.**Juraj:** To je dobra ideja, hvala. Još jedna stvar: _____
_____. Stat ću u trgovinu i kupiti neku hranu koju
mogu ponijeti sa sobom. _____ želiš nešto pojesti,
mogu _____ nešto i za tebe.**Lamija:** Juraj, ako si htio jesti, morao si krenuti ranije. Ako ne
_____ za petnaest minuta, otići ću bez tebe. Molim
te, hodaj brže! Jest ćemo zajedno kasnije.**Juraj:** U pravu si, izvini! Evo, _____!**Stefan:** Bok, Sonja. _____!**Sonja:** Halo, Stefane, imam loše vesti: auto mi ne radi. Neću
moći _____ u restoran na vreme.**Stefan:** Baš šteta! Ali ako sada budeš krenula, _____ stići
i autobusom.**Sonja:** Stvarno? Koji autobusi _____ blizu restorana?**Stefan:** Blizu restorana staju autobusi broj trideset _____ i
_____ tri.**Sonja:** Odlično, sešću na autobus broj trideset. Gde treba
da _____?**Stefan:** Siđi na postaji pored Trga republike i kreni pješice
_____ Skadarskoj ulici. Mi ćemo biti u restoranu Velika
Skadarlija. _____ si nekada bila u Skadarskoj ulici,
znaš gdje je taj restoran.**Sonja:** Da, znam gdje je to mesto. Molim te, _____ pored
telefona. Zvaću te kad budem bila blizu. Biće mi
lakše da te nađem u restoranu ako te _____
_____ telefonom.**Stefan:** Hm, _____ svoj telefon ako glazba bude bila
glasna. Sjedit ćemo za najvećim stolom i lako ćeš
nas vidjeti čim budeš ušla. _____ naručivati ništa
dok ne budeš stigla.**Sonja:** Hvala, Stefane! Drago mi je što ću vas ipak videti.**Stefan:** Nema problema – samo polako! Ako si _____ izašla iz
kuće, stižeš na vrijeme.

1. Slušamo B

Tačno/točno i netačno/netočno

- Juraj će stići u pozorište/kazalište autobusom.
- Juraj će ići do velike crvene zgrade.
- Alen i Lamija ne mogu čekati Juraja.
- Juraj neće kupiti hranu dok ne ode u pozorište/kazalište.
- Sonja neće stići u restoran na vrijeme/vreme.
- Sonja će se voziti autobusom od Trga republike do Skadarske ulice.
- Sonja je bila u Skadarskoj ulici ranije.
- Stefan se neće javiti na telefon kada Sonja bude stigla u restoran.

Tačno/ točno	netočno/ netočno
-----------------	---------------------

1. Slušamo C

Šta/što je tačno/točno?

Four of the above statements are false. Rewrite them using the correct information from the audio exercise.

---

4. Pišemo

Od kuće do posla ili fakulteta

Write 8-10 sentences about your commute from home to work or school. Tell the class about it.

Model: Gdje/gde živite, a gdje/gde radite ili studirate? Kako i čime stižete od kuće do posla ili fakulteta?
 Treba da krenem ka/prema... skrenem lijevo/levo/desno... pređem ulicu... sjednem/sednem na... uhvatim voz broj... siđem na stanici

---

Bitno! Use of *za* with the instrumental case

The preposition *za* can be used with the instrumental case to express location at a surface, notably at the wheel of a car or at the table.

Mario i Iris su **za** stolom. = Mario and Iris are (sitting) **at** the table.
 Marko je **za** volanom. = Marko is **at** the wheel (of a car).

Bitno!**The conjunction *dok* (until, while)**

The conjunction *dok* can specify a condition of an action in two ways: *until* and *while/during*. When it means *until*, the second action cannot begin until the first one ends.

Dok nisam pročitala knjigu, nisam dolazila na fakultet. = *I wasn't coming to the university until I read the book.*
Odmarat ću/odmaraću dok ne nađem posao. = *I will rest until I find a job.*

When *dok* means *while/during*, therefore specifying that the action is an ongoing process, it cannot be used with perfective verbs. It can, however, be used in any tense to describe two concurrent actions. When talking about concurrent future events, the condition of the action has to be in the exact future tense, and the outcome in the simple future tense.

Slušao si muziku/glazbu dok si radio/radila. = *You were listening to music while you were working.*
Slušaš muziku/glazbu dok radiš. = *You are listening to music while you are working.*
Slušat ćeš/slušaćeš muziku/glazbu dok budeš radio. = *You will be listening to music while you work.*

3. Vježbamo/Vježbamo**The exact future with concurrent actions**

Model: Pjevam/pevam dok slušam muziku/glazbu.
Pjevati ću/pevaću dok budem slušao/slušala muziku/glazbu.

1. Dok radimo, ne mislimo o prijateljima.

_____.

2. Kad si na odmoru, jedeš mnogo sladoleda.

_____.

3. Kad vozim auto, slušam muziku/glazbu.

_____.

4. Kad se viđaju sa prijateljima, gledaju filmove.

_____.

5. Kad idete u pozorište/kazalište, morate biti tiši.

_____.

6. Kad smo na moru, plivamo.

_____.

7. Kad večeramo, pijemo vino.

_____.

5. Vježbamo/Vježbamo

The conjunction dok

Model: Izlaziti/izaći u grad —> uraditi domaću zadaću/domaći zadatak. (ja)

Nisam izašao u grad dok nisam uradio domaću zadaću/domaći zadatak.

Ne izlazim u grad dok ne uradim domaću zadaću/domaći zadatak.

Neću izaći u grad dok ne budem uradio domaću zadaću/domaći zadatak.

1. znati gdje/gde je bila juče/jučer —> vidjeti/videti Sašku (Bojan)

---

2. davati/dati Zdravku poklon —> biti rođendan (vi)

---

3. kupovati/kupiti auto —> imati novac (Sandra)

---

4. pisati/napisati poruku —> pozvati Jasminu telefonom (ti)

---

5. putovati/otputovati na more —> dobiti slobodne dane (mi)

---

6. odlaziti/otići u teretanu —> doručkovati (oni)

---

7. ulaziti/ući u bioskop/kino —> kupiti piće

---

8. sjedati/sedati//sjesti/sesti za sto/stol —> doći njihovi prijatelji (one)

---

5. Pišemo

Šta/što jesi/nisi radio/radila dok...

Šta/što si radio/radila dok si išao/išla u školu?

Šta/što nisi radio/radila dok nisi krenuo/krenula u školu?

Šta/što si radio/radila dok si bio/bila na odmoru?

Šta/što nisi radio/radila dok nisi otišao/otišla na odmor?

Šta/što si radio/radila dok si bio mali/bila mala?

Šta/što si radio/radila dok nisi krenuo/krenula na fakultet ili dobio/dobila posao?

---

1. Prijevod/prévod

The exact future

Translate the following sentences.

1. Once I go on vacation, I will not work.

---

2. I think you (pl.) won't be seeing him while you're traveling.

---

3. I'll go there as soon as I get dressed.

---

4. Do you think we'll be able to speak to him when we want to?

---

5. If you (sg.) don't exercise, you won't be able to run.

---

6. Ana will give me a gift as soon as she buys it.

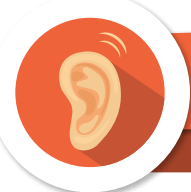
---

7. They won't be able to talk while they're eating.

---

8. Marko's family won't eat meat when they celebrate Easter.

---

2. Slušamo A

David naručuje hranu

Miloš: Restoran Na Trgu, izvolite izvinite.

David: Dobar dan. Želim naručiti dvije male velike pice i mali male sok od naranče.

Miloš: Naravno. Kakve pice želite?

David: Želim picu s mnogo sira i umakom od rajčice.

Miloš: Želite željete li picu sa četiri sira? To je naša najbolja pica.

David: Da, hvala.

Miloš: Naše pice su veoma velike. Ako budete budeš jeli sa još jednom osobom, možda trebate naručiti jednu veliku picu umjesto dvije.

David: U pravu ste. Onda želio želim jednu veliku picu.

Miloš: U redu. Jedna velika pica sa četiri sira i jedan mali sok od narandže. Želite li da platite gotovinom gotovinom ili karticom?

David: Ne želim plaćati karticom. Platit ću gotovinom kada kamo hrana bude stigla.

Miloš: Koja je vaša adresa?

David: Moja adresa je Francuska ulica broj trideset dva. Kada kuda će hrana stići?

Miloš: Naš restoran je najbrži u gradu – hrana će stići za sama samo dvadeset minuta!

Nejla: Davide, jesi li naručio picu?

David: Jesam, zvao pozvao sam restoran telefonom prije četrdeset minuta.

Nejla: Baš sam gladna. Kada će nam hrana stići doći?

David: Rekli su da će pica stići za do dvadeset minuta, ali ju još nisu donijeli.

Nejla: Baš šteta. Želim učiti, ali neću moći da učim dok ne budem jela. Ako ne budem ništa nešto pojela prije učenja, boljet će me glava.

David: Želiš li pojesti nešto što nemamo imamo u kući dok čekaš?

Nejla: U pravu si. Dok pica ne bude bila stigla, jest ću orahe.

David: To nije loše, orasi orahi su zdraviji nego pica.

Nejla: Tako je, a ja želim živjeti zdravo. Jesi li naručio i sok od narandže? Želim ga popiti.

David: Jesam. Evo zdjele oraha. Idi u tvoju svoju sobu učiti, a ja ću te pozvati čim pica bude stigla.

4. Gramatika

The conditional mood

The conditional mood is composed of the auxiliary *bih* forms of *biti* and the L-participle.

ja <i>bih</i>	mi <i>bismo</i>	
ti <i>bi</i>	vi <i>biste</i>	+ L-participle
on, ona, ono <i>bi</i>	oni, one, ona <i>bi</i>	

The *bih* form agrees with the person performing the action, whereas the L-participle agrees with the gender and number of the subject.

Negative conditional is formed by placing the negative particle *ne* right in front of the auxiliary verb:

Ljudi ne bi čitali.   *Ja ne bih čitao/čitala.*   *Studentice/studentkinje ne bi čitale.*   *Djeca/deca ne bi čitala.*

Questions in the conditional are formed in three ways:

1. By inserting the question particle *li* after the auxiliary verb:

Biste li čitali ovu knjigu? = Would you read this book?

In Bosnian and Serbian, this form of the conditional question sounds very formal, but in Croatian it is the only one used.

2. With the question phrase *da li*:

Da li biste čitali ovu knjigu? = Would you read this book?

3. By starting a sentence with one of the following question words – *šta/što, ko/tko, gdje/gde, kuda/kamo, odakle, kad(a), kako, koliko, zašto* – followed immediately by the enclitic forms *bih, bi, bismo, biste*:

Kada biste željeli/želeli popiti čašu crnog vina? =
When would you like to have a glass of red wine?
Kuda/kamo bismo mogli ići na ljetovanje/letovanje ove godine? =
Where could we go on summer holiday this year?
Šta/što biste htjeli/hteli popiti? = What would you like to drink?

The most common use of the conditional mood is to express a desire or request politely. In these cases, the verbs *željeti/želeći* and *voljeti/voleti* are used.

Želim čašu vode. = Želio/željela / želeo/želela bih čašu vode.
Ja želim čašu vode. = Ja bih želio/željela / želeo/želela čašu vode.

When the object of the desire is an action, the second verb can be in the infinitive in all three standards, or in the *da* + present construction in Bosnian and Serbian.

Želim ići na more. = Želim da idem na more.
Želio/željela / želeo/želela bih ići na more. = Želio/željela / želeo/želela bih da idem na more.

Ja želim ići na more = Ja želim da idem na more.
Ja bih želio/željela želeo/želela ići na more. = Ja bih želio/željela / želeo/želela da idem na more.

The verb *željeti/želeti* or *voljeti/voleti* is implied whenever the conditional is used, and as such can be omitted in sentences that express desire. The verb indicating the desired action can take either the *da* + present construction, or the L-participle — but not the infinitive.

Aleksandra želi da ide na more.
Aleksandra bi voljela/volela/željela/želela
ići na more.
Aleksandra bi voljela/volela/željela/želela
da ide na more.

Aleksandra bi da ide na more.
Aleksandra bi išla na more.
Aleksandra bi ići na more.

6. Vježbamo/Vježbamo The conditional mood

Model: Vanja želi ići na more.
Vanja bi da ide na more. Vanja bi željela/želela ići na more.

1. Želim slušati glasnu muziku/glazbu.

---

2. Znam da želiš vidjeti/videti svoju majku.

---

3. Želimo putovati u Sarajevo.

---

4. Želite li gledati ovaj film?

---

5. Marija želi živjeti/živeti na selu.

---

6. Stefan i Senad žele kupiti novu odjeću/odeću.

---

6. Pišemo David naručuje hranu

*Rewrite all the sentences with *željeti/želeti* in the exercise “David naručuje hranu” in the conditional mood, always omitting the verb *željeti/želeti*.*

2. Čitamo A

Kuda/kamo biste putovali?

Ilejn

Ove godine sam učila bosanski jezik, i ovog ljeta bih željela otići u Sarajevo. Sarajevo je zanimljiv grad. Vidjela bih mnogo historije i lijepih zgrada. Živjela bih u centru i svakog dana bih šetala po Baščaršiji.

Ponedjeljkom, srijedom i petkom bih išla na časove bosanskog jezika – voljela bih da ga naučim bolje dok budem bila u Bosni i Hercegovini. Ipak, više volim izlaziti u klubove petkom i subotom, nego ići na časove. Ako budem izlazila, upoznat ću mnogo novih prijatelja sa kojima bih mogla vježbati jezik. Osim Sarajeva, otišla bih u Mostar. Mostar je manji od Sarajeva, a ja više volim velike gradove nego male. U Mostaru ne bih bila dugo, i ne bih izlazila uveče nego bih išla u muzeje. Poznati Stari most u Mostaru je na rijeci Neretvi. Ta rijeka je hladna, ali ja bih ipak plivala u njoj!

Džon

Ovog ljeta bih želio otputovati na more, a čuo sam od prijatelja da Hrvatska ima lijepe plaže, dobre hotele i odlične restorane s ukusnom ribom. Kada putujem na novo mjesto, više volim vidjeti nekoliko gradova nego živjeti samo u jednom. Zato bih u Hrvatskoj otišao u Split i Rovinj. Dubrovnik ima najzanimljiviju povijest, ali ja ne volim ništa osim plaža i barova. Više se volim odmarati nego učiti! Ne znam koga bih poveo sa sobom: više volim putovati s prijateljima nego sam, ali ne znam komu bi se Hrvatska najviše dopala. Možda bih mogao povesti

svoju prijateljicu Džuliju: znam da će ona biti slobodna u srpnju. Tada je u Hrvatskoj najtoplije i gužva je najveća, ali bi nama ipak bilo lijepo.

Ана

Ovog proleћа bih najviše voljela da odem u Србију. Путовала бих авионом у Београд – то је главни град Србије, и тамо увек има много занимљивих ствари. Знам много о Београду и о Србији, зато што сам студирала историју на факултету. Када будем била тамо, отићи ћу у све музеје, али ћу ићи и на концерте, у барове и у клубове. У Београду је увече најузбудљивије! Осим у Београд, желим да идем и на излете на планине у села у Србији. Волела бих да планинарим, одмарам се поред река и шетам шумама поред села. Са собом бих понела само књиге и мало одеће. Не треба ми много када сам на одмору.

2. Čitamo B**Tačan/točan odgovor****1. Ilejn voli**

- a) historiju/povijest/istoriju i lijepe/lepe zgrade
- b) historije/povijest/istorije i lijepih/lepih zgrada
- c) historiju/povijestu/istoriju i lijepe/lepe zgrade

2. Ilejn će bolje naučiti bosanski jezik

- a) kad budem bila u Bosni i Hercegovini
- b) kad bude bila u Bosni i Hercegovini
- c) kad budem biti u Bosni i Hercegovini

3. Ilejn

- a) ne voli male gradove
- b) više voli velike gradove
- c) više volim velike gradove

4. Džon misli da Hrvatska ima lijepe/lepe plaže

- a) zato što sam čuo od prijatelja
- b) zato što čuo od prijatelja
- c) zato što je čuo od prijatelja

5. U Hrvatskoj, Džon će

- a) bude otići u Split i u Rovinj
- b) bude otišao u Split i u Rovinj
- c) otići u Split i u Rovinj

6. Džulija će ići u Hrvatsku

- a) sa sobom
- b) sa Džonom
- c) sa mnom

**7. Ана би вољела/волела
отићи у Србију**

- a) на прољеће/пролеће
- б) прољети/пролети
- в) прољећа/пролећа

8. Ана ће отићи у све музеје

- a) када ће бити у Београду
- б) када буде била у Београду
- в) када будем била у Београду

**9. Ана _____ само
књиге и мало одјеће/одеће.**

- a) бих понијела/понела
- б) би повела
- в) би понијела/понела

2. Čitamo C**Pitanja i odgovori**

1. Koji jezik je učila Ilejn?
2. Šta/što bi Ilejn radila u Sarajevu?
3. Šta/što Ilejn voli raditi vikendom?
4. Kakav je grad Mostar?
5. Kakve su plaže u Hrvatskoj?
6. Zašto Džon želi otići u Split i u Rovinj?
7. Ko/tko će biti slobodan u srpnju?
8. Kada je u Hrvatskoj najtoplije?
9. Гдје/где има много занимљивих ствари?
10. Зашто Ана зна много о Београду и о Србији?
11. Гдје/где Ана жели ићи?
12. Шта/што Ани треба на одмору?

7. Pišemo**Kuda/kamo bi ti
putovao/putovala na odmor?**

Write a short essay (8-10 sentences) about a place you would like to visit this summer, what you would do there, and why you think you'd enjoy it. Then, discuss your preferences with a classmate.

5. Gramatika

Comparing verbs

To compare two different verbs in the infinitive, use the preposition *nego*.

*Bolje je odmarati **nego** raditi. = It is better to rest than to work.*

When comparing different verbs in any conjugated form, use *nego što*.

*Marija bolje radi **nego što** uči. = Marija works better than she studies.*

When comparing different conditions of the same action, use *nego* if the second instance of the verb is implied, and *nego što* if the verb is repeated.

*Marija bolje radi sa mnom **nego** (što radi) sa njim. =
Marija works better with me than (she works) with him.*

7. Vježbamo/Vježbamo Poređenje. Od ili nego?

Model: Više volim _____. (odmarati > raditi)

Više volim odmarati **nego** raditi.

Više volim _____ (psi > mačke)

Više volim pse **od** mačaka;

Više volim pse **nego** mačke.

1. Više volim _____. (plesati > pjevati/pevati)
2. Više volim _____. (jesti > vježbati/vežbati)
3. Više volim _____. (slatkiši > povrće)
4. Više volim _____. (rijeka/reka > more)
5. Više volim _____. (spavati > ustajati rano)
6. Više volim _____. (zima > jesen)
7. Više volim _____. (pričati > slušati)

8. Vježbamo/Vježbamo

Šta/što se radi više?

Model: *izlaziti > učiti, mi*

Mi više izlazimo nego što učimo.

1. _____ (jesti > vježbati/vežbati, on)
2. _____ (slušati muziku/glazbu > gledati filmove, vi)
3. _____ (viđati se sa prijateljima > ići kod roditelja, ti)
4. _____ (kupovati novu odjeću/odeću > nositi staru odjeću/odeću, ja)
5. _____ (kuhati/kuvati kod kuće > jesti u restoranima, oni)
6. _____ (čitati knjige > razgovarati o politici, ona)
7. _____ (voziti se automobilom > ići pješice/pješke/peške, mi)

1. Pričamo

Šta/što više volite raditi?

1. Slušati muziku/glazbu ili ići u kino/bioskop?
2. Piti kafu/kavu sa prijateljima ili ručati s porodicom/obitelji?
3. Čitati knjige ili gledati televiziju?
4. Vježbati/vežbati u teretani ili trčati?
5. Kupovati novu odjeću/odeću ili nositi staru?

Bitno!

Splitting negative pronouns

The negative pronouns *niko/nitko* (nobody) and *ništa* (nothing) are composed of the negative particle *ni* and the question words *ko/tko* and *šta/što*, respectively. The interrogative pronouns are written as a single word with the negative particle, unless they are the object of a preposition like *o, od, s/sa*. In these cases, the preposition is interjected between the particle and the pronoun.

neko /netko → niko/nitko		nešto → ništa	
o nekome	ni o kome	o nečemu	ni o čemu
od nekoga	ni od koga	od nečega	ni od čega
s(a) nekim	ni s(a) kim	s(a) nečim	ni s(a) čim

Remember that Bosnian/Croatian/Serbian follows the rule of double negation.

Ne govorim ni s(a) kim. = I am not talking to anyone.

9. Vježbamo/Vježbamo

Splitting negative pronouns

Model: *Živim sa nekim.*

Ne želim ni sa kim.

1. To su filmovi o nekome poznatom.

---

2. Volimo piti kafu/kavu sa nečim slatkim.

---

3. Juče/jučer smo razgovarali o nekome.

---

4. Viđam se sa nekim zanimljivim.

---

5. Rajka i ti mislite o nečemu novom.

---

6. Andrej voli ići u restorane sa nekim.

---

7. Pišem poeziju o nekome.

---

2. Slušamo A

Savjet/savet za Amilu

Amila: Jaaj! Ne mogu da mislim ni o čemu osim o Damiru!

Sanja: O Damiru Damir, tvom drugu s fakulteta? Upoznala sam ga na tvojoj rođendanskoj žurci. Ima li devojku?

Amila: Ne znam, on i ja ne pričamo razgovaramo ni o čemu osim fakulteta. Ali on ni sa kim ne ide kući, ni sa kim ne izlazi... Ni od koga nisam čula o njegovoj djevojci. Šta misliš, da li da mu se javim ovog vikenda? Možda možemo popiti neku kafu...

Sanja: Uh, ne znam. Ni sa čime kime ne treba žuriti. Šta ako ima devojku, ali ti to ne znaš? To što ti niko ništa nije rekao o devojci ne znači da je nema. Osim toga, ako ne razgovaraš sa njim, misliće da si zanimljiva!

Ivan: Djevojke, o komu razgovarate?

Amila: Ni o kome čemu!

Ivan: To nije istina – čuo sam vas!

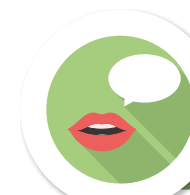
Sanja: Dobro, dobro... govorile smo o Damiru. Ne znaš Poznaješ ga – to je Amilin prijatelj sa fakulteta.

Ivan: Prijatelj, je li?

Amila: Da, ali jako mi se sviđa! Mislim da nema djevojku, ali Sanja misli da ga još ne mogu smijem pozvati na kafu. Sanja kaže da kada djevojke ne razgovaraju sa momcima, momci misle da su zanimljive!

Ivan: Ni sa kime čime se ne slažem! Kako ćeš mu biti zanimljiva ako te ne bude upoznao?! Ako ti se sviđa, a moraš ga nekamo pozvati! Sljedećeg tjedna će biti dobar koncert u parku.

Amila: U pravu si. Uradit ću to!

2. Pričamo

Savjet/savet za Amilu

Amila ima problem: sviđa joj se Damir, ali ne zna da li da mu se javi i pozove ga da izađu. Dva njena/njezina prijatelja joj daju različite savjete/savete.

1. Sanja misli da ....
2. Ivan misli da...
3. ... A šta vi mislite?

Bitno!

Question words as conjunctions

All question words can be used as conjunctions to create complex sentences.

ko/tko Pitao sam ga ko/tko će biti na sastanku.	who? I asked him who will be at the meeting.
šta/što Ne znam šta/što Marko misli o tom filmu.	what? I don't know what Marko thinks about that film.
gdje/gde Nemoj reći mami gdje/gde sam bio!	where? Don't tell mom where I was!
kuda/kamo Vidio/video sam kuda/kamo je otišao.	where? (direction) I saw where he went.
čiji, čija, čije, čiji Pitao sam ga čija je to knjiga.	whose? I asked him whose book that is.
koji, koja, koje, koji Ne znam koju knjigu ona čita.	which? I don't know which book she is reading.
kakav, kakva, kakvo, kakvi Ne znam kakav je on čovjek/čovjek.	what kind? I don't know what kind of a person he is.
koliko Pitao sam prodavača/prodavca koliko košta sladoled.	how much? I asked the sales person how much the ice-cream costs.
zašto Objasnio sam sestri zašto moramo otići liječniku/lekaru.	why? I explained to my sister why we have to go to the doctor's.

10. Vježbamo/Vježbamo

Question words as conjunctions

Model: Kakav je on čovjek/čovjek? Ja ne znam _____

Ja ne znam **kakav je on čovjek/čovjek.**

1. Čije je ovo dijete/děte?

Pitao sam onu gospođu _____.

2. Ko/tko je pojeo sladoled?

Rekao sam bratu _____.

3. Kuda/kamo je otišla Tamara?

Ne znam _____.

4. Zašto me nisi pozvao telefonom?

Marta mi je objasnila _____.

5. Šta/što ste radili juče/jučer?

Razmišljao sam o tome _____.

6. Koliko je sati?

Pitao sam profesora _____.

7. Koji film ste gledali u kinu/bioskopu?

Rekli ste mi _____.

8. Gdje/gde je taj kafić?

Nisam vidio/video _____.

9. Kakav je ovaj restoran?

Znaš li _____?

Bitno! Uses of the instrumental case

Here is an overview of the uses of instrumental we have covered so far.

Means or instrument: *Plaćamo karticom.*

Radimo rukama.

Vozimo se autobusom.

Company: *Putujemo s/sa Milicom.*

Time: recurring when singular:

Utorkom idem u restoran.

= *On Tuesdays I go to the restaurant. (recurring)*

continuous over a period of time when plural:

Danima mi nije dobro.

= *I have been unwell for days.*

Place with prepositions za

Ljudi su za stolom.

Marko je za volanom. = Marko is at the wheel (of a car).

11. Vježbamo/Vježbamo Uses of the instrumental case

Model: **Milica** i ja putujemo u Beograd.

Putujem u Beograd **sa Milicom.**

- Svakog ponedjeljka/ponedeljka idem u kino/bioskop.
_____ idem u kino/bioskop.
- U autobusu sam, putujem na fakultet. Putujem na fakultet _____.
- Moje ruke su radile. Ja sam radio _____.
- Svake subote vodim baku liječniku/lekaru. _____ vodim baku liječniku/lekaru.
- Ti i Jovana zajedno radite domaću zadaću/domaći zadatak.
Radiš domaću zadaću/domaći zadatak _____.

Bitno! Osim + genitive

The preposition *osim* has two meanings: when used in a positive sentence, it means *in addition to*, and when used in a negative sentence it means *except*. It is always followed by the genitive case.

Osim kolača, volim i sladoled. = In addition to cake, I like ice cream.
Ne volim ništa osim kolača. = I don't like anything except cake.

3. Čitamo A

Marta, Amir i Danica žele putovati zajedno, ali ne znaju kuda/kamo. Šta/što je najbolje putovanje za sve?

MARTA**Budžet: 800 €**

Ove godine želim otići negdje gdje bih se mogla odmarati pored vode: plivati u moru ili u rijeci i spavati na plaži. Voljela bih živjeti u dobrom hotelu, šetati gradom i kupovati zanimljive stvari u skupim trgovinama. Osim plivanja i šetanja po trgovinama volim povijest, ali ne volim ići u muzeje. Željela bih da vidim zgrade, spomenike i trgove čija je povijest stara i zanimljiva. Uvečer volim izlaziti u barove i klubove. Tamo mogu upoznati nove ljude koji mi mogu reći više o mjestu gdje sam došla. Naravno, na odmoru ne želim kuhati: doručkovat ću, ručati i večerati u hotelu ili u restoranima. Ne bih išla na selo ili na planine: ne volim planinarenje i šume, i bojim se životinja. Ne znam komu tamo može biti zanimljivo!

AMIR**Budžet: 600 €**

Najviše bih volio otići na neku planinu ili rijeku. Mogao bih otići i u neki grad, ali najbolja su mjesta na kojima je tiho. Nije mi mnogo bitno je li vrijeme toplo ili hladno, ali je uvijek ljepše kada su dani sunčani zato što mogu šetati ili planinariti. Ne bih želio ići u barove i klubove: ne volim gužvu i glasnu muziku. Ako ipak budem otputovao u neki grad, volio bih saznati nešto o njegovoj historiji: sviđaju mi se muzeji i stari trgovi. Ne želim platiti mnogo novca za ovaj odmor, i ne bih da živim u skupom hotelu. Ne znam zašto, ali ne volim putovati avionom. Ne bojim se aviona, ali više volim da sam za volanom, ili da putujem autobusom ili vozom.

ДАНИЦА**Budžet: 900 €**

Прошле године сам путовала по великим европским градовима. Ове године бих волела да одем на неко тише, мање место, али још не знам шта желим. Мислим да бих највише желела да одем на море, али ми се допадају и планине и села. Могу да одем и у неки мали град у коме нема много људи. Јако волим и природу и добру храну, али ми није битно да ли кувам сама или једем у ресторану. Зато не морам живети у хотелу који има ресторан, него могу изнајмити и мали стан где ћу кувати за себе и за своје пријатеље. Музеји су ми досадни: више волим да будем на плажи, где обично пливам, одмарам се или читам књигу. Желела бих да путујем авионом или аутом: то је најудобније!

10
dana**DUBROVNIK**

Upoznajte stari Dubrovnik – najljepši grad u Hrvatskoj. Star više od tisuću godina, ovaj grad ima zanimljivu povijest koju možete osjetiti na njegovim ulicama i u muzejima. Omiljeno mjesto poznatih glumaca, glazbenika i političara, Dubrovnik je odlično mjesto za ljude koji vole skupe hotele i odličnu hranu koju možete naručiti u jednom od naših restorana. U Dubrovniku se možete odmarati i na malim, ali lijepim plažama, plivati i uživati u plavom moru.

PUTOVANJE: Zrakoplovom i autobusom – 300 EUR.**SMJEŠTAJ:** Soba u odličnom hotelu u centru grada – 120 EUR dnevno. Jeftiniji, manji hostel dalje od grada – 40 EUR/dnevno.**IZLETI:** Vožnja brodom po moru – 50 EUR. Putovanje autobusom u Mostar na jedan dan – 60 EUR.5
dana**RIJEKA TARA**

Rijeka Tara je odlično mjesto za odmor za ljude koji vole prirodu! Tara je daleko od gužve i gradova: ovdje su samo stare šume, plava voda i mnogo mjesta za planinarenje. Dani su topli, a noći hladne i prijatne. Nema gužve, klubova i barova, i nema dosadnih skupih prodavnica. Možete živjeti u maloj kući, ali se i upoznati sa drugim ljudima koji vole odmor u prirodi. Na Tari se jede ukusna hrana iz sela blizu rijeke. Možete probati domaće sireve i meso i, naravno, rakiju. Kad budete na Tari, možete se voziti rijekom ili odmarati pored vode.

PUTOVANJE: Autobus – 60 EUR. Pet sati vožnje autom iz Beograda ili iz Zagreba.**SMJEŠTAJ:** Mala kuća u selu – 50 EUR dnevno**IZLETI:** Vožnja rijekom – 50 EUR. Planinarenje i šetnje šumama – 0 EUR.7
dana**БЕОГРАД**

Београд је европски град са дугом историјом који никада не спава. У Београду можете наћи све: музеје, стари град Калемегдан и одличне ресторане. Београд је велик и узбудљив град у којем има много пријатних људи. Ако волите да путујете сами, упознаћете много нових пријатеља. Осим сувенира, у београдским продавницама можете купити и нове радове српских уметника. За мање од сат времена, аутом можете стићи и на планину Авалу или на Космај, где можете видети занимљиве споменике и научити о историји Југославије.

ПУТОВАЊЕ: Авионом – 250 EUR. Аутобусом – 50 EUR.**СМЕШТАЈ:** Соба у добром хотелу – 50 EUR дnevно. Стан за три особе – 45 EUR.**ИЗЛЕТИ:** Села у Војводини – 60 EUR дnevно. Излет са ручком на Авали – 40 EUR. Излет са шетњом на Космају – 30 EUR.

8. Pišemo

Kuda/kamo bi ti otišao/otišla?

Read through these travel ads and describe where you would go on vacation, and why.

3. Pričamo

Kuda/kamo će otići Marta, Amir i Danica i šta/što će tamo raditi?

In groups of three, take the roles of Marta, Amir, and Danica, and carefully read through travel ads for Belgrade, Dubrovnik, and Tara. Can you find a place you all like?

Bitno!

Interrogative pronouns

The interrogative words *ko/tko* and *šta/što* decline across cases. Here is a summary of all their case forms.

Case	Implied preposition	Animate question form	Inanimate question form
Nominativ		KO/TKO	ŠTA/ŠTO
Genitiv	(od)	KOGA	ČEGA
Dativ		KOME/ KOMU	ČEMU
Akuzativ		KOGA	ŠTA/ŠTO
Instrumental	(s/sa)	KIM, KIME	ČIM, ČIME
Lokativ	(o)	KOME	ČEMU